

Finansutskottets betänkande

1983/84: 21

om anslag till Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 (förs. 1983/84: 8 och 1983/84: 17, delvis)

Förslagen m. m.

I *förslag 1983/84:8* har fullmäktige i riksgäldskontoret föreslagit att riksdagen anvisar 1 067 000 kr. på tilläggsbudget för budgetåret 1983/84 till Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader.

Av beloppet avser 400 000 kr. ökade lönekostnader under återstoden av budgetåret för fem nya tjänster och 667 000 kr. vissa engångsavgifter föranledda av ändrad emissionsteknik för premie- och ränteobligationer.

I *förslag 1983/84:17* har fullmäktige i riksgäldskontoret föreslagit att riksdagen anvisar ytterligare 383 000 kr. på tilläggsbudget för budgetåret 1983/84 till samma anslag (yrkande 1).

Medelsbehovet är föranlett av de nya arbetsuppgifter som påförts riksgäldskontoret med anledning av allemanssparandet. Av beloppet avser 93 000 kr. ökade lönekostnader under återstöden av budgetåret för tre nya tjänster och 290 000 kr. vissa utgifter av i huvudsak engångskaraktär för utveckling och drift av ett speciellt ADB-baserat kontrollsystem.

I *förslag 1983/84:17* har vidare föreslagits att riksdagen för budgetåret 1984/85 anvisar ett i förhållande till budgetpropositionen med 706 000 kr. förhöjt anslag till Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader (yrkande 2).

Den föreslagna ökningen av anslagsramen för budgetåret 1984/85 avser medelsbehovet för administrationen av allemanssparandet. Av beloppet utgör 386 000 kr. lönekostnader för de tre föreslagna tjänsterna och 320 000 kr. ökade lokalkostnader samt driftkostnader för kontrollsystemet.

Statstjänstemannaförbundet (ST) har med anledning av de båda förslagen i en den 8 februari 1984 dagtecknad skrivelse delgett utskottet sina synpunkter på vissa i sammanhanget aktuella frågor.

Utskottet

Förslag 17 yrkande 2 kommer att behandlas av utskottet i ett annat betänkande i anslutning till att utskottet tar ställning till riksgäldskontorets medelsbehov för nästa budgetår.

Utskottet lägger nu endast fram förslag rörande riksgäldskontorets kom-
1 Riksdagen 1983/84. 5 saml. Nr 21

pletterande medelsbehov för innevarande budgetår. Trots detta har emellertid utskottet redan i detta sammanhang övervägt vissa yrkanden som riksgäldsfullmäktige för fram och som avser nästa budgetår. Utskottet har eftersträvat att göra en samlad bedömning av de nya tjänster som fullmäktige begär att få inrätta enligt dels förslagen 8 och 17, dels budgetförslaget för 1984/85.

I dessa tre framställningar upptas yrkanden på sammanlagt 14 nya tjänster, varav 12 på handläggarnivå och 2 på assistentnivå. Det begärda resurstillskottet motsvarar på handläggarsidan en personalökning på drygt 20%. De tilltänkta tjänsterna fördelar sig på riksgäldskontorets enheter m. m. enligt följande.

Tabell. Av riksgäldsfullmäktige begärd personalförstärkning

Enhet m. m.	Förs. 8	Förs. 17	Budgetprop.
Verksledningen	1		
Revisionsenheten	1		
Upplåningsenheten		3	
Utlandslåneenheten	3		3
Garanti- och rättsenheten			1
Administrationsenheten			2
Summa	5	3	6

Det begärda resurstillskottet är mycket stort och skiljer sig markant från vad som begärts för statsförvaltningen i övrigt. För det stora flertalet statsmyndigheter har i årets budgetproposition det s. k. huvudförslaget tillämpats, dvs. anslagen har efter uppräknig för pris- och löneökningar reducerats med 2%. Ett genomgående drag i regeringens budgetförslag är också att de statliga myndigheterna i princip inte har beviljats några nya tjänster.

Arbetet med den omfattande statliga upplåningen och garantiverksamheten har inneburit stora påfrestningar för riksgäldskontoret. I takt med att dessa uppgifter vuxit i omfattning har därför riksgäldskontoret fått betydande tillskott av personal, främst på handläggarsidan. Sedan år 1976 har härigenom antalet årsarbetskrafter vid kontoret kunnat öka från drygt 100 till ca 150. Även i övrigt har kontoret behandlats mycket generöst vid utskottets beredning och riksdagens prövning av kontorets anslagsbehov.

Det nu aktuella resurstillskottet bör enligt utskottets mening prövas mot bakgrund av dessa omständigheter. Av intresse för bedömning av frågan är också vakansläget vid riksgäldskontoret.

I februari 1984 var 8 handläggartjänster och 1 assistenttjänst vakanta vid riksgäldskontoret. Vakansläget hade därmed förbättrats något sedan i juli 1983, då 12 tjänster var obesatta. Mellan dessa båda tidpunkter har viss personalomsättning skett. Men av de obesatta tjänsterna i juli 1983 var 4 alltså vakanta sju månader senare.

Vice riksgäldsdirektör

När finansutskottet behandlade frågan om riksgäldskontorets anslag för budgetåret 1983/84 (FiU 1982/83: 43) prövade utskottet också en förnyad begäran från fullmäktige om att få inrätta en tjänst som vice riksgäldsdirektör med huvudsakligt ansvar för administrativa uppgifter. I likhet med fullmäktige ansåg utskottet att det var motiverat med en förstärkning av lednings- och administrationsfunktionen vid riksgäldskontoret, bl. a. med hänsyn till att en på övergångsstat förd tjänst som riksgäldssekreterare inte kommer att återbesättas när dess innehavare går i pension. Utskottet var dock inte berett att förorda att medel anvisades för ändamålet förrän utskottet fått belyst på vilket sätt den nya tjänsten skulle inordnas i organisationen. För egen del förutsatte utskottet att tjänsten skulle knytas till linjeorganisationen. Detta blev också riksdagens beslut (rskr 1982/83: 387).

Den lösning som fullmäktige förespråkar i sin nu aktuella framställning (förs. 1983/84: 8) ger inte tjänsten som vice riksgäldsdirektör en klar och entydig förankring i linjeorganisationen. Snarare förutsätts tjänsten bli helt fristående från denna.

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning. Som fullmäktige själva berör står kontoret inför problemet att administrera en växande statsupplåning och garantigivning samtidigt som kontoret, i likhet med andra statliga myndigheter, är ålagt att visa återhållsamhet i sina resurskrav. Detta ställer långtgående krav på en väl fungerande ledning och utvecklade administrativa styrfunktioner för att fortlöpande kunna göra omprioriteringar och rationaliseringar av verksamheten.

Det är enligt utskottets mening angeläget att de administrativa frågorna vid riksgäldskontoret ägnas stor uppmärksamhet och ges en fast ledning. Utskottet finner det därför naturligt att en ny tjänst på ledningsplanet på något sätt knyts till och får ansvaret för kontorets administrativa funktion. I övrigt borde enligt utskottets mening följande gälla för tjänsten som vice riksgäldsdirektör.

Vice riksgäldsdirektören skall handlägga ärenden enligt fullmäktiges eller riksgäldsdirektörens beslut samt vid förhinder för riksgäldsdirektören fullgöra dennes åligganden.

Vice riksgäldsdirektören skall under riksgäldsdirektören i första hand svara för ledning och samordning av den administrativa verksamheten inom riksgäldskontoret.

Vice riksgäldsdirektören bör sålunda fortlöpande ha ansvar för kontorets organisatoriska och administrativa utveckling samt personalpolitik. Vidare bör vice riksgäldsdirektören bl. a. samordna planerings- och budgetarbetet, ansvara för uppföljning och utvärdering av verksamhetsplaner och budgetar, ansvara för beredning av ärenden av administrativ art som berör flera enheter inom kontoret och besluta om omdisponeringar i den administrativa budgeten inom de ramar som fullmäktige angivit.

Det får ankomma på riksgäldsfullmäktige att besluta om de förändringar i övrigt i organisationen och tjänstebeskrivningar som inrättandet av en vice riksgäldsdirektör enligt ovan angivna riktlinjer leder till.

Inrättandet av en tjänst som vice riksgäldsdirektör bör komma till uttryck i lagen om riksgäldskontoret.

Revisionsenheten

Finansutskottet har tidigare yttrat sig till konstitutionsutskottet över förvaltningsstyrelsens förslag till ny organisation för riksdagens förvaltningskontor (FiU 1983/84: 1 y). Utskottet ställde sig därvid bakom ett av RFK-utredningen framfört förslag att en ny tjänst som revisor skulle inrättas vid riksgäldskontorets revisionsenhet. När fullmäktige nu begär (förs. 1983/84: 8) att medel anvisas för ändamålet har utskottet därför inget att erinra mot förslaget i denna del.

Innehavaren av den nya tjänsten skall i första hand vara områdesansvarig för den löpande redovisningsrevisionen av den inre riksdagsförvaltningen och de mindre riksdagsverken. Med hänsyn till tjänstens speciella karaktär får det enligt utskottets mening förutsättas att tjänsten utlyses och tillsätts efter samråd med riksdagens revisorer.

Upplåningsenheten

Riksgäldskontoret har påförts det övergripande ansvaret för administrationen och kontrollen av allemanssparandet som träder i kraft den 1 april 1984. För arbetet med dessa frågor begär fullmäktige (förs. 1983/84: 17) att få inrätta två handläggartjänster – den ena för kontrollinsatser och den andra för information och marknadsföring – samt en assistenttjänst för olika sekreteraruppgifter.

Eftersom kontoret här har ålagts en ny arbetsuppgift ter det sig motiverat med en viss personalförstärkning. Utskottet kan dock inte helt ansluta sig till fullmäktiges förslag. Enligt utskottets mening bör den begärda medelstilledningen begränsas till två handläggartjänster.

Utlandslåneenheten

Riksgäldsfullmäktige begär i förslag 1983/84: 8 och i budgetpropositionen (prop. 1983/84: 100, bil. 16) att få inrätta sammanlagt sex (3+3) nya tjänster vid utlandslåneenheten. Denna enhet bildades i april 1983 genom att åtta tjänster från andra delar av kontoret sammanfördes under en nyinrättad befattning som utlandslånechef. När utskottet för ungefär ett år sedan behandlade frågan om riksgäldskontorets medelstilledning för innevarande budgetår avstyrkte utskottet en framställning om att ytterligare två handläggartjänster skulle få inrättas vid enheten. Utskottet ansåg att erfarenheterna av den då helt nya enhetens verksamhet borde avvaktas innan medel för ytterligare resurser anvisades (FiU 1982/83: 43).

Det finns skäl som nu talar för att utlandslåneenheten bör tillföras

ytterligare tjänster. En personalförstärkning skulle bl. a. skapa bättre förutsättningar för enheten att bedriva en aktiv låneförvaltning, vilket kan ge betydande besparingar i form av minskade ränteutgifter, varför välgrundade krav på ytterligare förstärkningar fram över kan uppkomma. Enligt utskottets mening bör i nuvarande läge medel motsvarande tre handläggartjänster beräknas för enhetens behov.

Övriga begärda tjänster

I budgetpropositionen föreslår fullmäktige vidare att riksdagen skall anvisa medel för ytterligare tre tjänster, nämligen en tjänst som jurist vid garanti- och rättsenheten samt två till administrativa enheten knutna tjänster som personalutbildare resp. statistiker. Liksom för tre av de nyss berörda tjänsterna vid utlandslåneenheten är förslagen i denna del inte upptagna bland tilläggsyrkandena för innevarande budgetår. Utskottet kommer därför inte att formellt behandla yrkandena om dessa tjänster förrän i samband med prövningen av riksgäldskontorets anslag för budgetåret 1984/85. Utskottet vill emellertid redan i detta sammanhang som sin principiella mening framhålla att riksgäldskontoret för budgetåret 1984/85 inte bör beviljas ytterligare personalresurser utöver de sju tjänster som utskottet i det föregående har ställt sig bakom. Resterande behov bör enligt utskottets mening täckas genom att kontoret inom ramen för anvisade löne-medel gör omprioriteringar och utnyttjar vakanta tjänster.

Med hänsyn till att viss tid åtgår för utlysning och rekrytering av nya tjänster har utskottet vid sin medelsberäkning utgått från att de sju tjänsterna kommer att besättas tidigast ca en månad efter riksdagens beslut i frågan.

Fullmäktiges medelsberäkning i övrigt har utskottet inget att erinra mot.

Sammanfattningsvis innebär utskottets förslag att för budgetåret 1983/84 bör 1 133 000 kr. anvisas på tilläggsbudget II till anslaget Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader. Av beloppet får högst 176 000 kr. användas för lönekostnader inkl. lönekostnadspålägg för den personal som finns vid kontoret enligt organisationsplanen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar i bilaga till detta betänkande intagna förslag till lag om ändring i lagen (1982: 1158) om riksgäldskontoret,
2. att riksdagen med anledning av förslag 1983/84: 8 och förslag 1983/84: 17 yrkande 1 till *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1983/

84 under fjortonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 133 000 kr. samt som sin mening ger fullmäktige i riksgäldskontoret till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 8 mars 1984

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Björn Molin (fp), Per-Axel Nilsson (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Hugo Hegeland (m), Carl-Henrik Hermansson (vpk), Margit Gennser (m), Karin Flodström (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Ella Johnsson (c) och Kerstin Nilsson (s)

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1982: 1158) om riksgäldskontoret

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (SFS 1982: 1158) om riksgäldskontoret att 15 § skall ha nedan angivna lydelse:

*Nuvarande lydelse**Utskottets förslag*

15 §

Fullmäktige utser för en tid av högst tre år en riksgäldsdirektör att vara chef för riksgäldskontoret.

När riksgäldsdirektören har förhinder fullgörs riksgäldsdirektörens åligganden av en tillfällig ersättare som fullmäktige utser.

Fullmäktige utser för en tid av högst tre år en riksgäldsdirektör att vara chef för riksgäldskontoret *och en vice riksgäldsdirektör att vara dennes ersättare.*

När *både* riksgäldsdirektören *och vice riksgäldsdirektören* har förhinder fullgörs riksgäldsdirektörens åligganden av en tillfällig ersättare som fullmäktige utser.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag då lagen, enligt uppgift på den, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

